

(الله)

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه زهرائیه (سلام الله عليها)

شهرستان نجف آباد

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

منشور اخلاقی نسل جوان در سیره ی امام صادق (علیه السلام)

استاد راهنما:

سرکار خانم رضایی

استاد داور:

سرکار خانم منانی

پژوهشگر:

زهرا شجاعی

خرداد ۱۳۹۲

(ب)

چکیده

جوانان به عنوان سرمایه های ارزشمند یک جامعه قلمداد می شوند دشمنان نیز به خوبی به این موضوع پی برده اند و در صد انحرافات اخلاقی جوانان از طریق تغییر عقاید و به طبع آن تغییر رفتار و تقلید های نادرست هستند در حالی که ائمه اطهار (علیهم السلام) اهمیت ویژه ای برای جوانان قائل بودند و راهکارهای بسیاری در تمام شئون زندگی یک جوان ارائه داده اند و قطعاً جوانان با به کار گیری این راهکارها قله های موفقیت را به خوبی طی کرده و از آسیب ها و انحرافات اخلاقی مصون خواهند بود. در این تحقیق به بررسی منشور اخلاقی نسل جوان در سیره ی امام صادق (علیه السلام) پرداخته شده است. که طی چهار فصل به بررسی سخنان امام صادق (علیه السلام) در باب اخلاق فردی جوان چون عبادت و ازدواج و شغل و ... و اخلاق اجتماعی آن ها مثل لزوم معاشرت و صله رحم و اخلاق در خانواده و... و حقوق اخلاقی جوانان مثل رفتار نیکو با آن ها، سعی در ازدواج جوانان و ... پرداخته شده است.

تحقیق ارائه شده بیشتر از راه نقلی به این موضوع پرداخته و روایات زیادی در مورد اخلاق فردی و اجتماعی نسل جوان و حقوق اخلاقی آن ها وارد شده است، همچنین از دیدگاه عقلا و نیز چون امامان معصوم به دور از هر گونه خطا و اشتباه در قول و عمل هستند، پیروی از دستورات و عمل به فرامین آن ها موجبات سعادت و خوشبختی جوانان را فراهم میکند

برای ایجاد یک جامعه ی اخلاقی، باید اخلاق فردی و اجتماعی در مکتب اسلام را به جوانان آموزش داد و آن ها را با سخنان ناب و گهر بار ائمه علیهم السلام آشنا کرد و از میان ائمه علیهم السلام بیشترین سخنان از امام صادق (علیه السلام) به ما رسیده است. ایشان با تاسیس دانشگاه جعفری، جوانان زیادی را در زمینه ی اخلاق، پرورش داده اند و راهکار های بسیاری را برای جوانان امروز ارائه داده اند. بنابراین جوانان با بکار بستن سفارش ها و توصیه ها ی ایشان در زندگی فردی و اجتماعی خود، می توانند خود را در مسیر رشد و تعالی قرار دهند در نتیجه می توان جامعه ای سالم و به دور از آلودگی ها و رذایل اخلاقی داشته باشیم .

کلید واژه ها: منشور، اخلاق، نسل، جوان، سیره

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۱
بخش اول: کلیات و مفهوم شناسی.....	۲
فصل اول: کلیات.....	۳
۱-۱- تعریف و تبیین.....	۴
۲-۱- اهمیت و ضرورت موضوع.....	۵
۳-۱- اهداف و فواید تحقیق.....	۵
۴-۱- پیشینه.....	۵
۱-۵-۱- سوال اصلی:.....	۶
۱-۵-۲- سوالات فرعی.....	۶
۱-۶- فرضیه تحقیق.....	۷
۱-۸- روش پژوهش.....	۷
۱-۹- ساختار و محدوده ی تحقیق.....	۷
۱-۱۰- واژگان کلیدی.....	۷
۱-۱۱- مشکلات و موانع تحقیق.....	۹
فصل دوم: مفهوم شناسی.....	۱۰
۲-۱- تعریف اصطلاحات.....	۱۱
۲-۲- تاریخچه.....	۱۳
بخش دوم: منشور اخلاقی نسل جوان در سیره ی امام صادق (علیه السلام).....	۱۵
فصل اول: اخلاق فردی نسل جوان در سیره ی امام صادق (علیه السلام).....	۱۶
۱-۱- خود شناسی.....	۱۷
۱-۱-۱- رابطه خود شناسی و تهذیب نفس جوانان.....	۱۸

- ۱۹-۱-۲ خدا شناسی ثمره خود شناسی.....۱۹
- ۲۰-۱ تقوا رکن اساسی اخلاق.....۲۰
- ۲۰-۱ تاثیر ریاض و عبادت بر پرورش روح جوان.....۲۰
- ۲۲-۱-۳ نماز نمود برترین اخلاق.....۲۲
- ۲۴-۱-۳-۱ آثار نماز شب بر خوش خلقی.....۲۴
- ۲۵ آرامش روحی:۲۵
- ۲۵ سلامتی جسم:۲۵
- ۲۷-۱-۳ روزه و کاهش جرائم اخلاقی.....۲۷
- ۲۷-۱-۳ قرآن پناهگاه جوانان.....۲۷
- ۲۸-۱-۳ پناهگاهی دیگر۲۸
- ۲۹-۱ اعتدال و میانه روی۲۹
- ۲۹-۱-۴ عبادت۲۹
- ۳۰-۱-۳ انفاق۳۰
- ۳۱-۱-۴ خوراک۳۱
- ۳۱-۱-۴ خواب۳۱
- ۳۱-۱-۴ گفتار۳۱
- ۳۱-۱-۴ مخارج زندگی۳۱
- ۳۳-۱-۵ ضرورت ازدواج در تکامل اخلاق جوانان.....۳۳
- ۳۴-۱-۵-۱ توکل در ازدواج.....۳۴
- ۳۴-۱-۵-۲ معیارهای اخلاقی انتخاب همسر.....۳۴
- ۳۴-۱-۵-۲-۱ دین دار بودن.....۳۴
- ۳۴-۱-۵-۲-۲ اخلاق نیکو۳۴
- ۳۵-۱-۵-۶ تاثیر آموزه های دینی بر اخلاق.....۳۵
- ۳۶-۱-۷ لزوم کار و کوشش در زندگی جوان.....۳۶
- ۳۷-۱-۷ دید الهی به ثروت اندوزی.....۳۷
- ۳۸-۱-۷-۲ بهترین شغل.....۳۸

۸-۱	کمپننگاه های جدید شیطانی در سره اخلاق جوانان.....	۳۹
۸-۱-۱	ماهواره.....	۳۹
۸-۱-۲	اینترنت.....	۳۹
۸-۱-۳	نگاه آلوده.....	۴۰
فصل دوم: اخلاق اجتماعی نسل جوان در سره ی امام صادق (علیه السلام)..... ۴۱		
۱-۱-۲	اخلاص در معاشرت.....	۴۲
۲-۱-۲	آداب معاشرت.....	۴۳
۱-۲-۲	سلام سنت نیکوی اسلامی.....	۴۳
۱-۱-۲-۲	سلام نشانه برتری.....	۴۴
۳-۲-۲	خوش رویی.....	۴۴
۳-۲-۲	رعایت ادب.....	۴۵
۴-۲-۲	اجازه ورود.....	۴۵
۵-۲-۲	همسایه داری.....	۴۶
۶-۲-۲	زیارت و صله رحم.....	۴۷
۱۱-۶-۲-۲	آثار مثبت صله رحم.....	۴۷
۲-۶-۲-۲	مرز صله رحم.....	۴۸
۷-۲-۲	عیادت بیمار.....	۴۸
۱۱-۷-۲-۲	آداب عیادت بیمار.....	۴۸
۲-۷-۲-۲	کوتاه کردن دیدار.....	۴۹
۲-۲	امانت داری.....	۴۹
۱-۲-۲	امانتداری نشانه ی ایمان واقعی.....	۵۰
۳-۲	جوان و رفاقت.....	۵۱
۱-۳-۲	میانه روی در دوستی.....	۵۲
۲-۳-۲	آزمودن دوست.....	۵۲
۴-۲	اخلاق خانوادگی.....	۵۲
۱-۴-۲	ضرورت اخلاق نیکوی جوانان در خانواده.....	۵۳

پیشنهادات

- ۱ - آشنا کردن هر چه بیشتر جوانان با سیره اهل البیت (علیهم السلام) و مخصوصا امام صادق (علیه السلام).
- ۲ - تهیه مطالب این تحقیق به صورت برو شور، و در اختیار دانشگاه ها و دبیرستان ها و .. قرار دادن به منظور هر چه بهتر شدن اخلاق جوانان.
- ۳ - به صورت یک نظریه در آوردن روایاتی را که امام صادق (علیه السلام) در مورد مسائل جوانان بیان نموده اند و در کنار نظریه های دانشمندان غربی قرار دادن.
- ۴ - مقایسه نظرات امام صادق (علیه السلام) با نظرات دیگر دانشمندان و روانشناسان بزرگ و پی بردن به جامعیت و اهمیت سخنان ایشان.
- ۵ - در اختیار والدین قرار دادن روایات مربوط به حقوق اخلاقی جوانان و وظایف والدین، به منظور داشتن ارتباطی شایسته و سالم با جوانان خود .
- ۶ - به صورت کتابی در آوردن روایات کاربردی حضرت را در زندگی جوانان و گذراندن آن ها به صورت واحد درسی در مراکز آموزشی.

فهرست منابع

منابع فارسی

قرآن کریم

- ۱- آذر نوش، آذر تاش، فرهنگ معاصر عربی-فارسی، نشر نی، چاپ سوم، ۱۳۸۲
- ۲- ابن بابویه، محمد بن علی، علل الشرایع، ترجمه سید محمد جواد ذهنی تهرانی، ج ۲، انتشارات امیر المومنین، چاپ اول، ۱۳۸۰
- ۳- اکبری، محمدرضا، تحلیلی نو و عملی از حجاب در عصر حاضر، انتشارات پیام عترت، چاپ دوم، ۱۳۷۴.
- ۴- الهامی نیا، علی اصغر، اخلاق سیاسی، انتشارات نمایندگی ولی فقیه در نیروی مقاومت بسیج، چاپ اول، ۱۳۸۰.
- ۵- -----، اخلاق عملی، سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع، ۱۳۸۳.
- ۶- باقری طالقانی و ناصری نژاد، برای تمام خانواده ها، جلد ۱، انتشارات نصایح، چاپ دوم، ۱۳۸۶.
- ۷- جوادی آملی، عبدالله، اخلاق کارگزاران در حکومت اسلامی، نشر فرهنگ رجا، چاپ اول، بی تا.
- ۸- حاجیان، مظفر، راهنمای دوست، انتشارات همای رحمت، چاپ سوم، ۱۳۷۹.
- ۹- حسینی کهلانی، نعمت الله، آینه جوانان و آیین جوانمردی، انتشارات عصر انقلاب، چاپ اول، ۱۳۸۸.
- ۱۰- حسینی دشتی، مصطفی، معارف و معاریف، ج ۵، انتشارات آرایه، چاپ امین، ۱۳۶۹.
- ۱۱- حسین زاده، علی، همسران سازگار، موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی، چاپ هشتم، ۱۳۸۸.
- ۱۲- حسینی، داوود، روابط سالم در خانواده، مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما، چاپ دوازدهم، ۱۳۸۸.
- ۱۳- حیدری، مجتبی، ازدواج، ج ۱، چاپ ونشر بین الملل، چاپ دوم، ۱۳۹۱.
- ۱۴- خلیلیان اشکردی، محمد جمال، فرهنگ اسلامی و توسعه اقتصادی، موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۳.

۱۵- دستغیب، عبدالحسین، گناهان کبیره، بی جا، بی تا.

۱۶- رحمتی شهرضا، محمد، مبارزه با اسراف اصلاح الگوی مصرف، منشور وحی، چاپ اول، ۱۳۸۸.

۱۷- ری شهری، محمد، میزان الحکمه، قم: دار الحدیث، ویرایش دوم، ۱۳۸۵

۱۸- سلیمانی فر، ثریا، بررسی شخصیت جوان از دیدگاه قرآن، حدیث و علم روانشناسی، انتشارات فرهنگ مکتوب، چاپ چهارم، ۱۳۸۸.

۱۹- شاه حسینی، محمد حسین، نگاه تو، انتشارات مشهور، چاپ اول، ۱۳۸۰.

۲۰- شمس الدین، مهدی، اخلاق اسلامی در برخورد های اجتماعی، نشر شفق، چاپ اول، ۱۳۶۹.

۲۱- صفی، محمد، تعالیم آسمانی اسلام، انتشارات اهل بیت علیهم السلام، چاپ اول ۱۳۷۲.

۲۲- طبرسی، حسن ابن فضل، مکارم الاخلاق، نشر شریف رضی، چاپ چهارم، ۱۳۰۷ قمری.

۲۳- طوسی، محمد بن الحسن، تهذیب الاحکام، ج ۶، دارالکتب الاسلامیه، چاپ چهارم، ۱۳۰۷ قمری.

۲۴- عمید، حسن، فرهنگ فارسی عمید، کتابخانه ابن سینا، تهران: چاپخانه سپهر، چاپ شانزدهم، بی تا.

۲۵- غفاری، محمود، اسرار پزشکی نماز شب، انتشارات شهاب الدین، چاپ دوم، ۱۳۸۴.

۲۶- فلسفی، علامه، گفتار فلسفی، سازمان چاپ دانشگاه، ۱۳۴۸.

۲۷- قائمی، علی، اخلاق و معاشرت در اسلام، انتشارات امیری، چاپ ششم، بی تا.

۲۸- گروه پژوهشی علوم و حدیث دانشگاه رضوی، فرهنگ اجتماعی در آموزه های دینی، چاپ سوم، ۱۳۸۸.

۲۹- محدثی، جواد، راه زندگی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ اول، ۱۳۸۳.

۳۰- محقق زاده، حامد، راهنمایی و مشاوره، چاپ و نشر بین الملل، چاپ سوم ۱۳۹۱.

۳۱- مروجی طبسی، محمد جواد، حقوق فرزندان در مکتب اهل بیت،

۳۲-امام صادق(علیه السلام)، مصباح الشریعه، ترجمه مصطفوی، چاپخانه اعتماد، چاپ اول، ۱۳۸۲.

۳۳-مطهری، مرتضی، انسان در قرآن، انتشارات صدرا، بی تا.

۳۴------،مسئله حجاب، انتشارات صدرا، ۱۳۶۸.

۳۵-مظاهری، حسین، اخلاق و خود سازی، انتشارات شرکت گابان چاپ، چاپ اول، ۱۳۷۵.

۳۶-معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، چاپخانه حیدری، چاپ اول، ۱۳۸۲.

۳۷-مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۴، دار الکتب الاسلامیه، چاپ ۲۹، ۱۳۸۶.

۳۸------، اخلاق در قرآن، ج ۱، انتشارات نسل جوان، چاپ دوم، ۱۳۷۷.

۳۹-مهدوی کنی، محمد رضا، نقطه های آغاز در اخلاق عملی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ بیست و دوم.

منابع عربی

۴۰-ابن بابویه، محمد بن علی، الخصال، ج ۱، جامعه المدرسین، چاپ اول، ۱۴۰۹ قمری

۴۱-حرعاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۱، موسسه آل البيت علیهم السلام، چاپ اول، ۱۴۰۹ قمری.

۴۲-فیض کاشانی، محمد محسن بن شاه مرتضی، الوافی، ج ۱۷، کتابخانه امیرالمومنین، چاپ اول، ۱۴۰۶ قمری

۴۳-طوسی، محمد بن الحسن، تهذیب الاحکام، ج ۶، دار الکتب الشیعه، چاپ چهارم، ۱۳۰۷.

۴۴-کلینی، یعقوب بن اسحاق، اصول کافی، ج ۴، دار الکتب الاسلامیه، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ ق.

۴۵-مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الانوار، ج ۱۰۰، ۷۵، ۶۷، ۲۷، ۲۱، دار الاحیاء التراث العربی، چاپ دوم، ۴۰۳ ق.

۴۶-نوری، حسین بن محمد تقی، مستدرک الوسائل، موسسه آل البيت، چاپ اول، ۱۴۰۸.

منابع اینترنتی

[Http://iec-md.org/khanevadeh/imam_sadig_manshor_nasl_gavaan.html](http://iec-md.org/khanevadeh/imam_sadig_manshor_nasl_gavaan.html)–۴۷

<http://portal.nlai.ir/daka/wiki%d9%85%do%86%d8%b4%d9%88%b1.aspx>–۴۸